

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **N. D. H.**, zast. Mgr. Richardem Polmou, advokátem, se sídlem v Mladé Boleslavi, nám. Republiky 946, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 2. 11. 2004, č. j. 48 Az 141/2004 – 26,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Ministerstva vnitra č. j. OAM-5819/VL-20-P17-2003 ze dne 13. 5. 2004, nebyl žalobci udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o azylu“), a současně bylo vysloveno, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Správní orgán v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že v průběhu správního řízení bylo zjištěno, že žadatel z Vietnamu vycestoval z důvodu postihu za nedovolený prodej pornografie. O udělení azylu požádal také proto, aby legalizoval svůj pobyt na území České republiky (získal potřebné doklady k pobytu). Konstatoval, že žadatel ve svých výpovědích sdělil, že ve vlasti nikdy nebyl členem žádné politické strany ani jiné organizace. Žalovaný konstatoval, že na základě provedeného správního řízení shledal, že žadatel nesplňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, neboť v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možné učinit závěr, že vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, či se jiným způsobem politicky angažoval. Neshledal rovněž důvody pro udělení azylu

podle § 13 uvedeného zákona (za účelem sloučení rodiny azylanta), ani podmínky pro udělení azylu humanitárního ve smyslu § 14 téhož zákona. Správní orgán současně nezjistil existenci překážek vycestování cizince, jak mu ukládá ustanovení § 28 zákona o azylu v platném znění.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce včas u Krajského soudu v Praze žalobu, v níž namítal, že správním orgánem byla porušena ustanovení § 3 odst. 3, 32 odst. 1, 46, 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“), neboť správní orgán nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a neprovedl všechna nutná šetření k objasnění všech okolností rozhodných pro řádné posouzení věci. Důkazy, které si opatřil, nebyly úplné, a došlo proto k porušení ustanovení § 32 odst. 1 a 34 odst. 1 správního řádu. Dále bylo podle názoru žalobce porušeno ustanovení § 12 a 91 zákona o azylu. Konkrétně žalobce uvedl, že v případě návratu do Vietnamu by mu hrozilo vězení za nedovolené opuštění republiky, přičemž tresty za tento čin jsou kolem 10ti let odnětí svobody. Proto by se na něho měly vztahovat překážky vycestování podle § 91 odst. 1 zákona o azylu.

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 2. 11. 2004, č. j. 48 Az 141/2004 – 26, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel z obsahu správního spisu, z něhož zjistil, že žalobce jak v žádosti o udělení azylu, tak při pohovoru, který s ním byl proveden dne 2. 12. 2003, shodně uváděl, že mu ve Vietnamu hrozí postih za nedovolený prodej pornografie a dále trest za opuštění republiky. Uvedené důvody nelze podle názoru soudu podřadit pod žádnou ze skutečností, které jsou v ustanovení § 12 zákona o azylu uvedeny jako skutečnosti odůvodňující udělení azylu. Soud se proto zcela ztotožnil se závěrem správního orgánu o tom, že v případě žalobce není dán žádný důvod pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu. Krajský soud se ztotožnil i se závěrem správního orgánu o tom, že žalobce nesplňoval podmínky ani pro udělení azylu podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu. Ve vztahu k výroku o překážkách vycestování citoval ustanovení § 28 a § 91 zákona o azylu a uvedl, že se zcela ztotožnil se závěrem správního orgánu uvedeným v napadeném rozhodnutí a rovněž dospěl k závěru, že stěžovatel není osobou, které by překážky vycestování svědčily. Dospěl poté k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal včas kasační stížnost žalobce (dále též jen „stěžovatel“). V kasační stížnosti namítal, že pouze jediný pohovor se žalovaným nemohl v žádném případě postačovat pro závěr o udělení či neudělení azylu. Uvedl, že některým otázkám, které mu byly položeny, úplně nerozuměl, nechápal jejich obsah a neměl dostatek času na jejich zodpovězení a promyšlení. Namítal dále, že v tomto řízení nebyl zastoupen právním zástupcem ani tlumočníkem. Pokud by byl zastoupen advokátem, uplatnil by všechna svá práva tak, jak je zaručují platné zákony ČR a mezinárodní dohody, kterými je ČR vázána. Poukazoval dále na to, že je v ČR již déle než dva a půl roku a z Vietnamu přicestoval především z politicko-ekonomických důvodů za prací, neboť ve Vietnamu nemohl sehnat odpovídající zaměstnání, aby se uživil. Nemohl tam sehnat ani práci, ani bydlení. Proto se rozhodl vycestovat do ČR a zde si opatřit prostředky pro obživu. V ČR se bez problému začlenil do společnosti, snažil se najít si práci a bydlení. Jak s bydlením, tak se zaměstnáním, mu pomáhá jeho přítel pan N. D., bytem K. n. O., T. 1, který již má v ČR trvalý pobyt a obchod se zbožím, kde podniká a zajišťuje zaměstnání také stěžovatele. V současné době tedy stěžovatel bydlí na adrese tohoto svého přítele. Stěžovatel dále uvedl, že má oprávněnou obavu z toho, že pokud by se vrátil zpět, mohl by být případně vězněn ve

Vietnamu, neboť by mohl nastoupit trest kvůli prodeji pornografie. S tímto velice závažným faktem se podle názoru stěžovatele žalovaný téměř nezabýval, a ani soud tuto podstatnou chybu nenapravil. Pokud by se tedy vrátil do Vietnamu, není reálná naděje, že by našel zaměstnání a mohl se o sebe sám postarat. Navíc by si musel shánět bydlení a zařídit ostatní věci pro život nezbytné. Pokud by se tedy stěžovatel vrátil zpět, hrozilo by mu reálné nebezpečí nepřežití ve Vietnamu a věznění za prodej zakázaného zboží. Tyto důvody k udělení azylu, které jsou převážně humanitární, považuje stěžovatel za dostatečné. Domnívá se, že jsou naplněny podmínky pro udělení azylu podle § 12 či § 13 zákona o azylu. Podle názoru stěžovatele svědčí výše uvedené argumenty pro odůvodnění kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a), b), d) a e) zákona č. 150/2002 Sb. Navrhoval, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Současně požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domníval, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Dále se podrobně vyjadřoval k námitkám stěžovatele.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že se stěžovatel dovolává důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), d) a e) zákona č. 150/2002 Sb. (soudní řád správní - dále jen „s. ř. s.“).

Podle § 103 odst. 1 lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené a) nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, b) vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech, nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost, d) nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo v nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, e) nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

Nejvyšší správní soud nejprve předesílá, že uplatňuje-li stěžovatel v kasační stížnosti důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., nutno konstatovat, že tento důvod na posuzovanou věc nedopadá, neboť v daném případě bylo rozhodnuto rozsudkem ve věci, takže nelze namítat nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo zastavení řízení.

Nejvyšší správní soud v posuzované věci dále uvádí, že stěžovatel především namítá, že v předchozím řízení (jak správním, tak soudním) nebyl zastoupen zástupcem, čímž byla porušena jeho práva, a že v průběhu řízení provedený jediný pohovor, při němž některým otázkám neporozuměl, je nedostačující pro posouzení podmínek udělení azylu. Nejvyšší

správní soud dovozuje, že tímto stěžovatel namítá pochybení správního orgánu, tedy důvod vymezený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud nejprve musel posoudit, zda tento důvod je přípustný ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s., podle něhož není přípustná kasační stížnost, opírá-li se mj. o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno. Stěžovatel v podané žalobě sice neuváděl vadu řízení před správním orgánem, spočívající v nedostatku zastoupení advokátem a v nekvalitně provedeném pohovoru, nicméně z toho, že namítal obecně porušení správního řádu ze strany správního orgánu v tom, že se jeho žádostí o udělení azylu nezabýval odpovědně a svědomitě, lze připustit, že zmíněný stížnostní důvod uplatnil. Po porovnání tvrzení stěžovatele s obsahem spisu dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že k naplnění důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. tak, jak byl stěžovatelem specifikován, nedošlo. Již při sepsu žádosti o azyl dne 5. 11. 2003 potvrdil stěžovatel svým podpisem, že převzal poučení pro žadatele o udělení azylu na území České republiky v jazyce vietnamském a jeho obsahu porozuměl. Prohlásil rovněž, což rovněž potvrdil svým podpisem, že byl poučen o svých právech a povinnostech po dobu pobytu na území České republiky, a to včetně práva kdykoliv se obrátit o pomoc na Úřad Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky a kontaktovat další organizace zabývající se ochranou zájmů uprchlíků. Součástí písemného poučení o právech azylanta je přitom též poučení o možnosti zvolit si pro řízení zástupce. Pokud tak stěžovatel neučinil, nelze v tom spatřovat pochybení ze strany správního orgánu, tedy stěžovatelem mu podkládané porušení zákona v ustanoveních o řízení podle správního řádu. Pokud jde o stěžovatelovu námitku týkající se kvality protokolu o pohovoru k důvodům žádosti o udělení azylu (2. 12. 2003), je třeba uvést, že tento pohovor byl proveden se souhlasem stěžovatele v jazyce vietnamském za přítomnosti tlumočníka pana B. A. Pokládáné otázky jsou jasně formulované, nelze jim vytkat neurčitost, a stěžovatel na ně též dával jednoznačné odpovědi. S obsahem protokolu (a to s každou jeho stranou zvlášť) byl stěžovatel seznámen, souhlasil s ním, a nežádal doplnění. Každá strana protokolu je opatřena jeho podpisem. V závěru uvedl, že nežádá další doplnění ani změny, aniž by namítal skutečnosti uvedené v kasační stížnosti. Námitky proti tlumočnickovi nevzněl, a tudíž jeho tvrzení, že nerozuměl při pohovoru některým otázkám, je zcela v rozporu s obsahem protokolu. Uvedený důvod ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. nebyl tudíž Nejvyšším správním soudem shledán opodstatněným.

Pokud stěžovatel namítá, že nebyl zastoupen advokátem též v řízení před Krajským soudem v Praze (výslovně to v kasační stížnosti nevymezuje), pak lze usuzovat, že se dovolává stížnostního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. K tomu Nejvyšší správní soud dodává, že v řízení před krajským soudem podle soudního řádu správního není zastoupení účastníka advokátem povinné (narozdíl od řízení o kasační stížnosti, v němž podle § 105 odst. 2 s. ř. s. musí být stěžovatel advokátem zastoupen). To však neznamená, že i pro řízení před krajským soudem by si nemohl stěžovatel advokáta zvolit, či o jeho ustanovení požádat soud. Pokud tak neučinil, t. j. pokud si advokáta nezvolil, ačkoliv o této možnosti byl poučen již v řízení před správním orgánem, a pokud soud o ustanovení advokáta nepožádal, pak nelze soudu vytýkat, že tak neučinil z vlastní iniciativy, nehledě k tomu, že potřeba zastoupení advokátem k ochraně práv stěžovatele v řízení před soudem z žádného úkonu stěžovatele nevyšla najevo, neboť ten podal žalobu sepsanou v českém jazyce s potřebnými náležitostmi takového podání. Nejvyšší správní soud tedy pochybení v postupu krajského soudu neshledal.

Další námitky stěžovatele v kasační stížnosti se týkají již nikoliv procesních otázek, ale věci samé, t. j. důvodů, proč pokládá rozhodnutí krajského soudu, v němž se ztotožnil se stanoviskem žalovaného o nesplnění podmínek pro udělení azylu podle § 12, 13 a 14 zákona o azylu za nesprávné. Lze z toho dovodit, že uplatňuje v tomto případě kasační důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Ani takové pochybení však Nejvyšší správní soud v postupu krajského soudu neshledal.

Podle ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu se cizinci azyl udělí, bude-li v řízení o jeho udělení zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle ustanovení § 13 odst. 1 a 2 zákona o azylu v platném znění se v případě hodném zvláštního zřetele udělí azyl rodinnému příslušníku azylanta, jemuž byl azyl udělen podle § 12 nebo § 14 téhož zákona, za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení azylu nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12. Rodinným příslušníkem se pro účely sloučení rodiny rozumí manžel azylanta, svobodné dítě azylanta mladší 18ti let, nebo rodič azylanta mladšího 18ti let.

Jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárních důvodů podle ustanovení § 14 výše uvedeného zákona. V projednávané věci správní orgán i krajský soud bezpečně z obsahu správního spisu, zejména údajů poskytnutých samotným stěžovatelem, zjistily, že důvody stěžovatele, pro které o azyl požádal, byly obavy z postihu za nedovolený prodej pornografie a legalizace pobytu. Nejvyššímu správnímu soudu nezbyvá, než ve shodě s uvedenými orgány konstatovat, že jakkoliv jde o důvody pochopitelné, nelze je v žádném případě podřadit pod ustanovení § 12 zákona o azylu, nehledě k tomu, že žádný ze zde uvedených důvodů stěžovatel ani netvrdil, proto závěr, že stěžovatel nebyl vystaven pronásledování z důvodů uvedených v citovaném ustanovení, je v souladu se zákonem.

Nejvyšší správní soud neshledal nezákonnost postupu správního orgánu ani při posuzování podmínek pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu, neboť v řízení nebylo zjištěno, že by stěžovatel byl rodinným příslušníkem azylanta, tedy osoby, které byl v České republice již azyl udělen.

Stěžovatel dále správnímu orgánu vytýká nedostatečné zohlednění jeho osobní situace ve Vietnamu při posuzování možnosti udělit humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Správní orgán v řízení možnost udělení humanitárního azylu stěžovateli (v rámci skutečností tvrzených stěžovatelem) zkoumal, a dospěl k závěru, že podmínky pro udělení tohoto typu azylu v daném případě splněny nebyly. Nejvyšší správní soud dodává, že udělení humanitárního azylu je na volné úvaze příslušného správního orgánu (jedná se o volnost v rámci správního uvážení, nikoliv tedy o rozhodování svévolné), a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. Správní orgán posoudil jak osobní situaci stěžovatele v rozsahu jím tvrzeném, tak i stav v jeho zemi na základě zpráv, které si za tím účelem shromáždil, a které jsou podrobně popsány též v napadeném rozsudku Krajského soudu v Praze. Pokud z nich nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci. Soud posléze posuzuje pouze tolik, zda správní orgán nevybočil z obecných mezí daných základními principy platného právního řádu,

zde především zákazu diskriminace, či z hlediska procesních předpisů. Z předloženého spisového materiálu vyplývá, že výše citované meze správní orgán nepřestoupil, a tudíž lze v této otázce uzavřít, že krajský soud ji posoudil v souladu s platnými právními předpisy, jakož i dosavadní ustálenou judikaturou. Nejvyšší správní soud pro úplnost připomíná, že smyslem humanitárního azylu je možnost zareagovat především na zcela výjimečné případy (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať již způsobenou lidskými či přírodními faktory), jakož i na další sice nepředvídatelné situace, avšak svým způsobem zcela výjimečné. O takový případ u stěžovatele nejde.

Namítá-li stěžovatel, že žalovaný ani soud se nezabývaly závažným faktem, a to obavou z případného věznění ve Vietnamu v situaci, kdy by stěžovatel mohl nastoupit trest kvůli prodeji pornografie, nelze s jeho tvrzením souhlasit. Žalovaný správní orgán výslovně v napadeném rozhodnutí uvedl, že si v případě stěžovatele vyžádal konkrétní informaci MZV ČR č. j. 114755/2004-LP ze dne 21. 4. 2004. V tomto materiálu je uvedeno, že ve Vietnamu oficiálně platí zákaz prodeje nosičů s pornografickým materiálem či protistátním obsahem. Informace uvádí, že trestný čin „šíření zvrhlé kultury“ je upraven v § 253 trestního zákona – kdo vyrábí, kopíruje, šíří, přepravuje, obchoduje a přechovává knihy, noviny, obrazy, fotografie, filmy, hudbu nebo další předměty zvrhlého charakteru, může být potrestán pokutou od 5 000 000 do 50 000 000 dongů, či odnětím svobody od 6ti měsíců do tří let. Takto stanovený trest podle názoru žalovaného nelze považovat za nelidský ani za ponižující. Navíc v případě žadatele bylo zjištěno, že mu za uvedenou nezákonnou činnost byla ve vlasti již udělena pokuta ve výši 5 000 000 dongů. Správní orgán dále uvedl, že po zhodnocení výpovědi žadatele a posouzení jeho celkové situace ve Vietnamu před odchodem ze země nedospěl k závěru, že mu v případě jeho návratu do vlasti hrozí mučení, nelidské či ponižující zacházení nebo trest, nebo že je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu. Správnímu orgánu rovněž nebylo známo, že by Vietnamská socialistická republika žádala o vydání jmenovaného pro trestný čin, za který mu hrozí trest smrti. Stěžovatel rovněž není nezletilou osobou bez doprovodu a uložení povinnosti ukončit pobyt na území České republiky po pravomocném ukončení správního řízení není v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Správní orgán pak dospěl k závěru, že v daném případě tedy nebyl shledán důvod pro vyslovení překážky vycestování. Krajský soud se poté zcela ztotožnil s názorem žalovaného správního orgánu a zcela jej přejal do odůvodnění napadeného rozsudku. Nejvyšší správní soud tedy ani tuto námitku stěžovatele za důvodnou nepovažuje.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán žádný z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., pro které by bylo třeba napadené rozhodnutí Krajského soudu v Praze zrušit. Proto kasační stížnost jako nedůvodnou v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel podal současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud o návrhu již nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. bezprostředně poté, co došlo k poučení účastníků ve smyslu § 8 zákona č. 150/2002 Sb.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť neúspěšnému stěžovateli náhrada nákladů řízení nepřísluší.

a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti stěžovatele nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu